

Sõnumeid

„Kuldatsäuk“ esineb Prahhas

Seto rahvalaulu ansambel „Kuldatsäuk“ tähistab 23. veebruaril Eesti Vabariigi 88. aastapäeva Eesti suursaadiku Eve-Küllil Kala kutsel Prahhas.

Lauldakse saatkonna 350 külalisele. Samal päeval avatakse Ulve Kangro seto pitsi näitus. Aastapäevapidustustest võtab teiste hulgas osa ka Tšehhi Vabariigi kultuuriminister. Lisaks toimub eesti rahvustoitude degustatsioon.

Kuldatsäuga 20-25 min. kava koosneb tervitusleelost ja traditsioonilistest seto kultuuri tutvustavatest kulätsulauludest.

Eesti Suursaatkonna korraldusel toimub sõit Prahhasse 21. veebruaril ning tagasi 23. veebruari hilisõhtul. Kuldatsäugale toimub Eesti saatkonnas Prahhas vastuvõtt ning linnaekskursioon.

Ööbime hotellis „U Karlova Mostu“. Sõitu rahastavad välisministeeriumi kultuuribüroo, kultuuriministeeriumi välisühete osakond, Eesti suursaatkond Prahhas, Tšehhi Lennuliinid ja Seto Talumuuseum.

Soovime kõigile ilusat Vabariigi aastapäeva!

LAINA LÖVI

Vilistlasõhtu Petseri 2. Keskkoolis

Igal aastal veebruari esimesel laupäeval saavad kokku meie kooli vilistlased. Tullakse siit-ja sealtpoolt piiri. Meenutatakse Ühiseid ettevõtmisi, tänatakse õpetajaid, antakse teada oma elukäigust, otsingutest ja püüdlustest.

Käesoleva aasta 4. veebruaril oli kool vilistlaste, õpetajate ja esinejate päralt. Kooli direktor Svetlana Rakuta mainis oma tervituses ka seda, millised muutused on koolielus vahepeal toimunud.

Kooli luulehuvilised õpilased Aleksandra Lašina, Maria Jessikova, Ustina Põnova, Janek Mürk, Kati Anašihhina, Jekaterina Pridetšenko, Juliana Ulanova ja Andres Torm esitasid Leelo Tungla luule põhjal koostatud montaaži teemal „Minu kodu, kool ja emakeel“. Montaaži koostas eesti keele õpetaja Vally Tamm koos esinejatega. Ilmekalt deklameeris 10. klassi õpilane Juliana:

*Igal maal on oma keel,
igal maal on oma meel.
Kõik on kenad!
Kenam veel kõigist
oma emakeel.*

Esitati ka kodu- ja kooliteemalisi laule muusikaõpetaja Galina Jevdokimova ju-

hendamisel. Alklasside õpilastele õpetas laulusõnad õpetaja Svetlana Rakuta. Tore oli vene õpilaste suust kuulda laule A. Kiisseli „Mu koduke“, W. Andersoni „Meie kiisul kriimud silmad“, S. Lukksepa „Koer Muki“. Saksa keelele õpetaja Lia Talalajeva juhendamisel.

Veel kuulasime venekeelseid laule. Eriti haarav oli laul „Nagu merel“, kus on juttu õnnest ja armastusest.

Kohal olid kõik 2004. aasta ehk 45. lennu lõpetajad, kes vapralt pürgivad kõrghariduse poole. Selle õppeaasta ainsal abiturientidel Andres Tormil oli hea võimalus oma tulevikuplaanid vilistlase Jüri Granoviga läbi arutada.

Vilistlasõhtul oli külalisena kohal ja tervitas Seto Kongressi Vanemate Kogu liige Arvi Matvei, kes ühtlasi tõi kaasa ka jaanuarikuu „Setomaa“.

Koolipere jääb ikka endiselt igatsusega ootama oma vilistlasi. Eesti kultuuri traditsioonid jäävad meie koolis kestma ja eksisteerivad edasi vene ja seto traditsioonide kõrval.

VALLY TAMM,

Petseri 2. Keskkooli eesti keele, kirjanduse ja kultuuri õpetaja

Kirjutage, avaldage mõtteid, tehke ettepanekuid!

Setomaa Valdade Liit on saanud ja loodab jätkuvalt saada ajalehe „Setomaa“ väljaandmiseks häid mõtteid ja soovitusi, millega arvestada.

Leht peab arenema ja püüdma leida lahendusi, mis rahuldaks võimalikult suurt hulka erinevaid lehelugejaid. Samas peaks ta jääma ka konservatiivseks ja toetama neid väärtusi, mis seto kultuuri hoidmiseks vajalikud.

Setode ja seto kultuuri- st hoolivate inimeste aktiiv-

ne osalemine lehele kaastöö tegemisel teeb lehe osalejate omaks!

Kutsun Teid üles kirjutama ajalehele „Setomaa“ ning tegema kaastööd, kas seto või eesti keeles, oma tähelepanekutest, arvamustest, tegemistest, kirjeldama oma meenutusi ja mälestusi ning neid lehe toimetusele saatma.

Hüvä märgotamist ja kirotamist!

MARGUS TIMMO,
Setomaa Valdade Liit

„Tsirk, tsirk, tsirgukene“ Eesti Televisioonis

3. märtsil kell 19.30 algab Eesti Televisioonis uus lõunaestikeelne saatesari.

Kust linnupoeg oma ilusa laulu saab? On seda raske ära arvata?

Aga kelle käest Võrumaa, Mulgimaa ja Setumaa lapsed oma esivanemate keele ära õpivad ja kõik nende tarkused teada saavad? On sedagi raske ära arvata?

Ikka ema-isa ja vanaemavanaisa peaksid juba hälli kiigutades alustama laulude ning juttudega ammu olnud elust, hiljem lastega mängides tasehaaval oma teadmisi edasi and-

Kuulame, kuidas edeneb lõõtsamängu õppimine ja mida räägib oma pojale haani- miis Alvar Vodi. Ruusmäe koolis teevad noored giidid meile ekskursiooni vanas mõisapargis. Kuuleme muistendeid võru keeles, kõnnime koos Henn- Hillariga kodu poole ja Puiga koolis ei jää me ilma noorte näitlejate mängulustist.

II saade - 10. märtsil kell 19.30

Nüüd läheme Setumaa südamesse - Värskasse. Leelokoor „Laanõtsirk“ Maret Vabarna juhendamisel seab end riidesse ja

Valgemetsas ja Vana-Koiolas. Põlva ja Võrumaa laste folkloorilaagris maalitakse, liimitakse, saetakse lihvitakse ja vormitakse igasuguseid pilte kuni pillideni välja. Õhtu saabudes aga jälgitakse üksteise näitemänge ja ühistes ringmängudes jääb ehk ka mõni võrukeelne sõnapaar meelde. Seda laagrit veab juba 7-ndat aastat Orava kooli õpetaja Maaja Glaser.

Vana-Koiolas aga peetakse n.ö. Kaika suveülikooli ja Ül- le Harju eestvõtmisel teevad laagri noored ajakirjanikud võrukeelset ajalehte.

V saade - 31. märtsil kell 19.30

Kätte on jõudnud mihkli- päev ja Orava koolis kaetakse laud päevale kohaste toitudega. Kuidas vanasti karjapoiss oma töötasu kätte sai, kuuleme-näeme kooli rahvamuusika ansambli esituses. Kanad-haned-lehmad-lambad on päriselt kohal ja taluperemees veab ka vana oina kolm korda ümber kivi.

Vastseliinas ootab meid õpetaja Helju Sarapuu. Ajame juttu noore luuletaja Mari Sõrmusega. Sander Erik viib meid oma koju igapäevaseid töid tegema.

VI saade - 7. aprillil kell 19.30

Sarja viimases saates oleme Mulgimaal. Siin on lapsi, kes oma mulgi keelt kõnelevad, üsna vähe. Aga Alli Laande ja Asta Jaaksoo on kaks kangeget sealsete teiste eestvedajate hulgas, kes mulgi jonniga mulgi keelt ja kultuuri tugevdavad. Oleme Penuja külas mulkide suvises keelepesalaagris.

Kooliaasta alguses läheme aga Lilli algkooli, kus ainsa koolina on õppekavas mulgi keele tund. Alli viib lapsed Kogre tallu, kus söögi-joogi kõrval on mõnus laulu ja tantsumüüa ning Asta ning Helleni jutte kuulata.

Kas meie lastel on raskem eestikeelses koolis käia, kui nad kodus oma keelt kõnelevad?

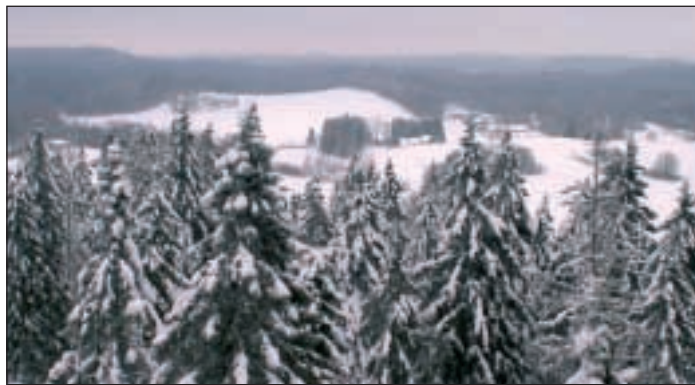
Läbi kuue saate on Tartu Ülikooli professor Karl Pajusalu ikka ja jälle kinnitanud, et inime on loomult mitmekeelne ja ükski keel ei sega teise omandamist.

Lõuna-Eesti lapsed on kindlasti rikkamad, kui räägivad ka esivanemate keelt. Igal sõnal on ju oma tähendus, mõte ja kaal - kokku saab sellest terve varanduse. Kahju, kui meie seda oma lastele edasi anda ei raatsi.

Saatesarja autor on

SILVIA KARRO

Režissöör KARIN NURM

Vaade Munamäe tornist talvel.

Ilmar Vananurme foto

ma ning siis juba töid õpetades julgustama uue kõrval ka vanu tarkusi alal hoidma.

Kuidas on aga tegelikult praegu 21-se sajandi algul?

Tsirgu-saated asuvad asja uurima. Astume sisse kümnekonna lõuna-estee kooli uksest, piilume tundidesse ja esitame küsimusi: kas, miks ja kuidas emakeel laste suhu tuleb. Jälgime tegevusi ja toimetusi, mis seotud omakandi kommete ja kultuuripärandiga. Paneme tähele seda, kuidas tänapäeva noored just praeguses ajas vana ja uut segavad ning omamoodi edasi arendavad. Lapsed ja noored ei kasva üksinda, nende ümber on kodu, sugulased, omakandi täiskasvanud ja kool koos õpetajatega. Nii moodustub saadetes elupeegeldus sellest, mis toimub praegu Mulgimaal, Võrumaal ja Setumaal.

Vahetevahel küsime arvamust ka teadjainimeste Tartu Ülikooli professori Karl Pajusalu ning Võru Instituudi teaduri Nele Reimann-Truija käest.

Saatesari valmib riikliku programmi Lõunaestee keel ja kultuur toel.

I saade - 3. märtsil kell 19.30

Alustame Baltimaade kõrgemast kohast - Munamäelt. Siinsamas on kuulus suusakool oma tulevaste olümpia- võitjatega ja üks neist on kunagi ehk ka Kail Piho.

on valmis esinema. Koolile au ja kuulsust toonud etlejad loevad luuletusi ning jutustavad setukeelseid lugusid.

Piiriäärne Podmõtsa on Katre koduküla ja tema teab, mis tähendab tarede tühjenemine. Värskas Gümnaasium kui siinse elu ilmatala tugevust hoiavad ja kaitsevad kõik õpetajad eesotsas direktori Anna Stepanenkovaga.

IIIsaade - 17. märtsil kell 19.30

Jätkame Värskas. Oma värsket tsöörriplaati esitab poiste- bänd „Zetod“. Vanad rahvalaulud rüütatud kaasaegsesse rockimuusikakuube. Poisid tahavad muusikas just seda rada ajada. Jalmar kui bändi peamees tunneb endas sisemist sundi just nii edasi minna. Ta kannab endas kuulsa lauluema Anne Vabarna geene nagu ka õde Jane - setu pitsi meister. Värskast põikame Meremäele, kus on käimas 12-ndad savi- päevad ja siis oleme Obinitsas. Etendatakse lauluema Hilana Taarka lugu ja nii Meremäe kui Obinitsa tüdrukud laulavad kaasa. Kärt ei häbene olla setu ja laulab meile kitarril saatel ilusa laulu armastuse valust. Enne etenduse algust aga õpetab Aare Hörn oma pojale õlle- tegemist.

IV saade - 24. märtsil kell 19.30

Seekord saame osa suvis- test laagripäevade askeldustest

Preemia „Setumaa kogumike“ koostajale Mare Aunale

Eesti Vabariigi Valitsus määras ühe 2006. aasta riikliku kultuuripreemiast (150 000 kr) ajaloolasele Mare Aunale „Setumaa kogumike“ (1., 2. ja 3. osa) koostamise eest.

„Setumaa kogumikud“ sisaldavad uurimusi Setumaa arheoloogiast, rahvakultuurist, ajaloo- st, geograafiast, numismaatikast jm.

Riigi kultuuripreemiad mak- sab kultuuriministeerium oma eelarvest.

ARVI MATVEI